

TEST: ZLOŽLJIVI ŠPORTNI TRIMARAN

Trokril 21

Kolikor vem, je Trokril prvi slovenski zložljivi trimaran. Te vrste plovila so v tujini, zlasti v Franciji, dokaj razširjena, domača ponudba pa je najbrž tudi zaradi majhnega povpraševanja bolj eksotika. Pa kljub temu je jadrnanje s trimaranom jadrnanje v tretji dimenziji.

tekst Robert Rodman / foto Uroš Gabrijelčič

Če pripadate veliki skupini jadrancev, ki prisegajo na klasične enotrupne jadrnice, ta prispevek preskočite. Če ste, nasprotno, z enotrupci že jadrali in so vas prepričali, si preberite naše vtise z jadrnanja s slovenskim trimaranom.

Zato, da so jadranci večinoma nenaklonjeni večtrupnim plovilom, je več razlogov, eden pomembnejših je njihova širina. Privezi zanje so dražji, pa še prostor je v pristaniščih in marinah včasih težko dobiti. Pri tem so športni katamarani nekoliko na slabšem, vsaj tisti, ki jih ne morete razstaviti in potegniti na kopno. Trimaranani so od tedaj, ko je Avstralec Ian Farrier pred 25 leti izumil navpični pomik ročic, na boljšem, saj se stranska plovca lahko močno pomakneta k trupu in zožita plovilo na »normalno« širino. Poseg je lahek in hiter, zanj ne potrebujete več kot 5 minut. Da stvar deluje, dokazuje več kot 1.500 izdelkov, ki veselo in varno jadrajo po vseh morjih sveta. Vsi Farrierjevi izdelki, od novega F 770 pa do F 36, so zložljivi in prevozljivi z ustreznim avtom-prikolico.

Nam bližnji primer uporabnih potovalnih trimaranov prihaja iz Danske, kjer Borge Quorning izdeluje tri modele, dolge slabih 8, 9 oziroma 11 metrov. Njegov patentirani Swing Wing sistem, ki se ponaša z vzdolžnim

pomikom stranskih trupov nazaj in prav tako uspešno zožitvijo plovila pred pristankom ali prevozom po kopnem, rešuje vrsto težav in s tem povezanih pomislekov. Tudi zato, ker trimaran z zoženimi plovci daje toliko stabilnosti, da ni nevarnosti, da bi se prevrnil. Da žanjejo zaupanje po svetu, dokazujejo priznanja, ki so jih prejeli za plovilo leta. Slaba stran teh izjemnih jadrnic pa je zelo visoka cena, o tem pa kdaj drugič.

Večtrupci v Sloveniji

Pri nas večtrupci ne uživajo izrazite priljubljenosti, saj smo doslej pri nas izdelovali le manjše športne katamarane, ki ne omogočajo daljšega bivanja, zastopstva tujih blagovnih znamk pa se pri nas tudi niso prijela. Zanimivo je, da smo pred leti že imeli zastopnika za virus plus, a je izdelek ponujal brez uspeha. S tem si očitno ni belil glave g. Zajc, ki dobro pozna tujo ponudbo in se je lotil zanimivega projekta Trokril 21. Po njegovih zamislih je s pomočjo podjetja arhitekta Petra Grabnarja in EP Studia izdelal načrt za 21-čoveljski trimaran z zložljivimi stranskimi plovci. Oblika centralnega trupa od zgoraj spominja na klasično, dolgo in vitko jadrnico. Se pa skrivnost trimarana v bistvu skriva v spodnjem delu trupa, ki ga zaradi odprtih stranskih plovcev

in nameščenih stranskih ponjav najprej sploh ne opazimo. Podvodni del plovila je namreč oblikovan tako, da med plutjem povzroča čim manjši vodni odpor (največja širina podvodnega dela je dober meter), obenem pa oblika trupa omogoča valu, ki ga plovilo povzroča, lepo odtekanje, brez pretiranega špricanja in »oranja«. Takšen način plovbe omogoča seveda tudi majhna teža plovila, ki po zagotovilih lastnika ne presega 350 kilogramov. Trimaranani namreč ne potrebujejo kovinske kobilice, saj jim izravnalni moment omogočajo stranski trupi, odvečno vetrno energijo pa v hipu spremenijo v pospešek in izkoristijo za doseganje zavidljivih hitrosti. Trokril že na prvi pogled deluje lahkotno in rafinirano, ne pa tudi podhranjeno. Ko stopimo na plovilo, smo presenečeni, saj se stranski trup potopi le nekaj centimetrov in takoj pokaže svojo veliko stabilnost in uravnoteženost (širina trimarana je skoraj 5 metrov). Odpiranje in zapiranje stranskih plovcev z lahkoto opravi ena sama oseba in ko ga postavi v zeleni položaj, preprosto pritrdi z zatičem. Odlitek prototipnega trimarana je zelo lepo in kakovostno izdelan. Največji del osrednjega plovila seveda zavzema kokpit, saj sta mu namenjeni kar dve tretjini dolžine. Površin za sedenje je dovolj, ne glede na to, ali se zaradi težnostnih potreb

pomikamo naprej ali nazaj. V bistvu bi z njim lahko jadrane 4 osebe, ne da bi pretirano motila druga drugo. V praksi bo največkrat tako, da bo krmar sedel za prečnima povezavama, ki delita kokpit v manjši zadnji in večji sprednji del. V zadnjem delu je tako samo še prostor za namestitev zunajkrmnega motorja, tam pa je tudi vpetje krmila. Vpetje slednjega je zelo preprosto, saj list krmila preprosto vtaknemo v okov oziroma ga izvlečemo. Preprosto je tudi rokovanje s škotino, ki jo v zelenem položaju utrdimo z žabico.

Majhna povišana kabina se zapira s pokrovom iz pleksi stekla, za njim je na vrhu nameščen 8-metrski enokrižni jambor z nazaj pomaknjenimi križi, da letče pripone niso potrebne.

Na prednji tretjini čolna je poleg bitvice za privez še prednje okno za prezračevanje majhne kabine, ki pa vseeno ponuja 4 ležišča. Pri vходу v kabino imamo še škatlo s karbonsko dvizno kobilico, ki jo povsem spuščeno uporabljamo za ohranjanje smeri pri jadraniu proti vetru, sicer pa jo po potrebi tudi izvlečemo in pospravimo.

Na plovbi

Trokril 21 je imel na dan preizkusa v svoji garderobi 100 % genovo oziroma flok in katamaransko glavno jadro z letvicami po vsej dolžini (full baten). Površina obeh jader v veter skupaj znaša 27,5 m², kar je za 350 kg teže brez posadke, kar je seveda zelo ugodno. Skupno površino jader si z genakerjem seveda zelo povečamo (med preizkusom ga nismo imeli), a ga bomo seveda uporabili le za polkrmne in bočne vetrove.

Vetrovni pogoji, v katerih smo preizkušali trimaran, niso bili najugodnejši, saj bi si sam želel malo konkretnješe sapice. Eol nam je tisti dan namenil le 2 do 4 vozle vetra, od časa do časa pa se je okreplil na 6 do 7 vozlov. Vseeno dovolj, da sem se osebno prepričal, da so večtrupci jadrnice prihodnosti. Zakaj? Že pri vožnji z motorjem iz izolske marine se je lepo videlo, da Trokril 21 povzroča zelo malo upora, voda za krmo lepo izteka, prehod čez valove pa je presenetljivo mehak. Vse to pride še veliko bolj do izraza med jadraniem. Pod jadri je bila hitrost trimarana med štirimi in šestimi vozli, izmerjeno z GPS-om oziroma na taticovem instrumentu, nameščenem v kokpitu. Ob šestih vozlih vetra je Trokril presenetljivo mirno jadrnil z dobrimi osmimi vozli. Res je, da kot jadrnja proti vetru ni bil tako oster kakor pri enotrupnih jadrnicah (pri ostrem jadraniu v veter mu je hitrost precej padla), to pa trimaranu narekuje drugačno jadrnanje, saj je treba izbirati tisti kot, ki omogoča najboljši oziroma najhitrejši VMG. Če smo zajadrili nekaj stopinj od vetra proč, nas je takoj nagradil s podvojeno hitrostjo. Treba je torej jadrati s hitrostjo, pa čeprav po daljši poti. Račun se zanesljivo izide. Manevri in obračanje jadrnice so presenetljivo lahkotni, kar ni vselej značilnost večtrupcev. Tudi pri obratih proti vetru je trimaran lahkoten in ubogljiv, kar sicer za starejše modele večtrupcev ni veljalo.

Trokril 21 je povsem zadovoljil njegovega idejnega očeta, ki ga je tudi izdelal tako, kot si ga je zamislil. Stabilno, hitro in varno plovilo, ki zaradi dvizne kobilice in krmila lahko najde privez tam, kjer veliki ne morejo. Tako lahko trimaran ponuja veliko svobode in jadrnanje v različnih krajih in v različnih razmerah. Namenjen je mladim po duši in prav zaradi možnosti navtičnega kampiranja odpira novo, tretjo dimenzijo jadrnanja, ki pri nas doslej ni bila tako razširjena. □

1

Trokril

Dolžina	6,30 m
Širina	2,30-5,00 m
Ugrez	0,14 m
Izpodriv	približno 350 kg
Št. ležišč	2+2
Gl. jadro	17,50 m ²
Flok (100 %)	10,00 m ²
Genaker	30 m ²
Zunajkrmni motor	6 KM

Design: Peter Grabnar, EP Studio

Spletna stran: www.trokril.com

foto 1,2: Celo v rahlih sapicah se je trokril 21 izkazal z živahnim jadraniem, če smo ga le pustili jadrati pod najbolj ugodnim kotom, to je približno 60° od vetra. Posadka lahko veliko stori za trimanje tudi s presedanjem, le krmar ostaja ob krmilu.

foto 3: Najlažji transport je na posebej za to prirejeni prikolici, saj lahko katamaran po drči preprosto zapeljemo nanjo. **foto 4:** Sestava oziroma demontaža menda potekata 15 minut, čemur gre verjeti, saj je trimaran zares preprosto zasnovan. **foto 5:** Trokril naj bi bil primereen za največ šestčlansko posadko, naše mnenje pa je, da so štiri osebe največ, s čimer ga je pametno obremeniti.

2

3

4

5